

Avauspuheenvuoro Ka! Moon –julkistamistilaisuudessa 25.4.2008

Jukka Vihriälä Ka! Moon -julkistamistilaisuudessa Lapualla.

Moon-toiminnan tavoitteena on ohjata nuorta itsenäiseksi. Työn vastapainona ovat itsenäistyminen, harrastukset sekä sosiaalisten verkostojen laajentaminen. Työssäkäyntiavustajakoulutus on tärkeä osa Moon-toiminnan kehittämisessä osana tuettua työllistymistä.

Raha-automaattivaroista tapahtuvan työllistymiseen tähtävään yhdistystoiminnan avustamisen tarkastelussa on työllisyystilanteessa tapahtuneiden muutosten huomioiminen tarpeen. Heijastuvathan työllisyystilanteessa tapahtuvat muutokset avustuslinjauksiin ja –päätöksiin. Avustus-

valmistelussa yksi keskeisesti huomioitu asia on ollut työllisyyskehitys valtakunnan tasolla ja yksittäisen järjestön toiminta-alueella. Korkeimman työttömyyden aikana oli maassamme lähes 550 000 työtöntä vuonna 1994, nyt työttömien määrä on alle 200 000 ja pitkäaikaistyöttömienkin määrä alittaa 50 000 rajan.

RAY ja työvoimahallinto ovat rahoittaneet useita tuettuun työllistymiseen tähtäviä hankkeita kuluneiden kymmenen vuoden aikana. Tuettu työllistyminen ry haki ja sai ensimmäisen avustuksen vuonna 1998. Kyseessä oli projekti, joka nimenomaan tähtä-

si vajaakuntoisten, lähinnä kehitysvammaisten työllistymisen edistämiseen vapailla työmarkkinoilla. Tämä on edelleen ajankohtainen. Kuten järjestö itse toteaa, tuoreen tutkimuksen mukaan 85% nuorista kehitysvammaisista haluaisi oikeille työpaikoille ja oikeaa palkkaa. Aihe on parhaillaan voimakkaasti esillä yhteiskunnassa. Siitä yhtenä esimerkkinä on yhteisvastuukeräys, joka on Suomen suurin vuosittain järjestettävä kansalaiskeräys.

Yhteisvastuukeräystä toteuttaa 40 000 vapaaehtoista ja talkoolaista. Keräyksen tuoton avulla Kehitysvammaliitto ja Kehitysvammaisten Tukiliit-

to toteuttavat yhteisen Työtä tekijöille –projektin. Projektin tavoitteena on edistää kehitysvammaisten ihmisten tuettua työllistymistä. Päämääränä on, että entistä useampi kunta tarjoaisi tuetun työllistymisen työhönvalmennuspalvelua kehitysvammaisille henkilöille. Myös kehitysvammaisten henkilöiden vanhempien ja muun lähiverkoston valmiuksia tukea kehitysvammaisten henkilöiden tuettua työllistymistä avoimille työmarkkinoille tuetaan. Projekti toteutetaan 1.5.2008-31.5.2010.

Osana lakisääteistä valvontatehtävää RAY:n on seurattava tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä arvioitava avustettavan toiminnan tarpeellisuutta. Tämän toiminta-alueen projekteissa ja hankkeissa vaikeimmaksi ovat osoittautuneet mahdollisten työnantajien asenteet ja työpaikkojen löytyminen. Monet työnantajat eivät tiedä, millaisiin tukiin he olisivat oikeutettuja, miten työvalmentaja voi auttaa työtehtävän suorittamisessa ja miten työtehtäviä voisi muuttaa soveltuviksi myös vajaakuntoisille sopiviksi. RAY on tulevina vuosina edelleen mukana tämänkaltaisissa hankkeissa, sillä RAY:n uudessa avustusstrategiassa on toisen päälinjan; Terveyttä ja hyvinvointia uhkaavien ongelmien ehkäiseminen, alle on nostettu esimerkiksi vajaakuntoisten, vaikeasti työllistyvien ja pitkään työmarkkinoiden ulkopuolella olleiden työllistymistä edistävätkin hankkeet ja toiminnot. Tuettu työllistyminen ry toteuttaa RAY:n strategian mukaista toimintaa.

Projektikauden jälkeen on päädytty pysyvämpiluonteiseen rahoitukseen kun toiminnalla on ollut olemassa perusteltua tarvetta ja kysyntään muuttuneessakin yhteiskunnallisessa tilanteessa. Usein tämä on tapahtunut niin, että toiminta on laajentunut ja saanut rinnalleen monimuotoisia toiminnan elementtejä. Näin myös Tuetun työllistymisen kohdalla. Yhdistyksen Moon-toiminta alkoi projektina vuonna 2003 ja muuttui kohdennetuksi toiminta-avustukseksi vuonna 2005. Toiminnan päämäärä on tukea vajaakuntoisten nuoren itsenäistä elämää sekä vahvistaa heidän sosiaalisia verkostojaan.

RAY vietti vuonna 2008 toimintansa 70-vuotisjuhlavuotta. Avustuksia jaettiin järjestöille 312 miljoonaa euroa ja 109 miljoonaa euroa sotainvalidien sairaskotien käyttömenoihin sekä veteraanien kuntoutukseen. RAY, Veikkaus ja Finntoto harjoittavat yksinoidella

rahapelitoimintaa Suomessa. Pelitoiminta elää tällä hetkellä mielenkiintoista aikaa, kun uusia yrittäjiä pyrkii toimialueelle. RAY:llekin on ehdotettu pelitarjonnan avaamista internetissä. RAY:ssä pohditaan parhailaan peruskysymystä voiko yhdistys ylipäättään ryhtyä tarjoamaan pelejä internetjakelussa, ja jos voi, millaisin ehdoin. Milllaisten juridisten, poliittisten, taloudellisten ja eettisten ehtojen vallitessa se olisi mahdollista.

Tällä hetkellä voidaan todeta, että koko joukko Euroopan maita on joutunut EU:n komission toimenpiteiden kohteeksi nimenomaan sellaisten pelimuotojen osalta, joita tarjotaan internetissä RAY:n osalta on edelleen voimassa EY-tuomioistuimen päätös vuodelta 1999, jonka mukaan toimintamme täyttää yksinoikeuden oikeuttamisperusteet. Kasino- raja-automaatti ja muiden vastaavan tyyppisten pelien internetjakelun aloittamiseen liittyvä lyhyellä aikavälillä koko suomalaista rahapelijärjestelmää koskeva riski. Nämä pelit ovat säätelemättömiä EU-alueella. Nopeina ja mukaansatempaavina ne saattavat myös kasvattaa peliongelmia. RAY:n käsitys on, että internetjakeluun on lähes mahdotonta luoda pitävää yksinoikeutta. Internetjakelua koskevien riskien arviointi ja sen pohjalta tehtävä päätös kuuluu valtiovalle. Yhteiskunnallinen kokonaisarviointi onkin syytä tehdä arpa-jaislain uudistamisen yhteydessä.

Tuettu työllistyminen ry on tehnyt arvokasta työtä toista vuosikymmentä Etelä-Pohjanmaalla ja koko Suomessa. Merkittäviä vastuunkantajia ovat Päivi ja Esa Jukantupa. He ovat antaneet tälle työlle ilmeen, joka osoittaa, että työtä on tehty sydämellä ja että vajaakuntoisille, lähinnä kehitysvammaisille on avattu portteja yhteiskunnan täysipainoisiksi jäseniksi. Päivi Jukantupa on koennut upean kirjan Ka! Moon, joka kertoo sanoin ja kuvin Tuetun työllistymisen toiminnasta. RAY:n puolesta esitän lämpimän kiitoksen hyvästä yhteistyöstä ja toivottan Tuetun työllistymisen toiminnalle mitä parhaita menestystä ja tälle vastuunkantajat jaksamista ja hyvää mieltä.

